

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ІСТОРІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
Кафедра міжнародних студій та суспільних комунікацій**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
декан факультету історії та
міжнародних відносин
/Андрейко
В.І./
«30» 06 2024 р.

ПРОГРАМА

КОМПЛЕКСНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

Рівень вищої освіти	магістр
Галузь знань	29 «Міжнародні відносини»
Спеціальність	291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
Освітня програма	Країнознавство
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Програма комплексного кваліфікаційного іспиту зі спеціальності для здобувачів вищої освіти галузі знань 29 «Міжнародні відносини», спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», освітньої програми Країнознавство.

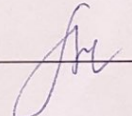
Розробники (укладачі): Андрейко Віталій Іванович, канд. істор. наук, доцент кафедри міжнародних студій та суспільних комунікацій;
Мателешко Юрій Павлович, канд. істор. наук, доцент кафедри міжнародних студій та суспільних комунікацій;
Шелемба Михайло Михайлович, канд. політ. наук, доцент кафедри міжнародних студій та суспільних комунікацій,

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні
кафедри міжнародних студій та суспільних комунікацій

протокол №9 від «26» червня 2024 р.

Завідувач кафедри Вовканич І.І.

Схвалено науково-методичною комісією факультету історії та міжнародних відносин
протокол №7 від «28» червня 2024 р.

Голова науково-методичної комісії Мишко С.А.

ВСТУП

Комплексний кваліфікаційний іспит зі спеціальності містить програмний матеріал із таких навчальних дисциплін, як «Проблеми міжнародної та регіональної безпеки», «Актуальні проблеми зовнішньої політики країн ЄС», «Європейська та євроатлантична політика України», «Україна в міжнародних організаціях», «Теорія і практика транскордонного співробітництва в системі міжнародних відносин».

Програму комплексного кваліфікаційного іспиту зі спеціальності укладено відповідно до навчального плану підготовки студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ КОМПЛЕКСНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

Метою комплексного кваліфікаційного іспиту зі спеціальності є оцінити:

- теоретичні знання здобувача щодо геополітичних, історичних, економічних, соціокультурних та природних особливостей країн і регіонів світу;
- сформованість наукового світогляду та розуміння глобальних і регіональних процесів у міжнародному просторі;
- уміння і навички щодо практичного застосування набутих знань у сфері країнознавчих досліджень, міжнародних відносин та аналітики;
- здатність аналізувати основні закономірності розвитку держав і народів у різних частинах світу, виявляти тенденції та перспективи їхнього розвитку;
- володіння методологією країнознавчих досліджень, уміння працювати з різними джерелами інформації та використовувати їх для комплексного аналізу країн і регіонів.

Комплексний кваліфікаційний іспит зі спеціальності покликаний визначити та оцінити рівень теоретичної і практичної підготовки студентів до професійної діяльності як фахівців з міжнародних відносин та країнознавства.

Основні завдання комплексного кваліфікаційного іспиту зі спеціальності передбачають:

- знання концептуальних засад та методологічних підходів у сфері країнознавчих досліджень, геополітики, міжнародних відносин та регіонознавства;
- сформованість у студентів цілісного уявлення про політичний, економічний, соціокультурний та екологічний розвиток країн і регіонів світу;
- уміння аналізувати та висвітлювати історичні, економічні та культурні особливості різних держав і народів;

- розуміння ролі міжнародних організацій, політичних лідерів, транснаціональних компаній та громадських рухів у глобальних та регіональних процесах;
- здатність до самостійного аналізу міжнародних відносин, відслідковування хронологічних, причинно-наслідкових зв'язків у розвитку країн і регіонів;
- повагу до основоположних цінностей сучасної цивілізації: прав людини, толерантності, демократії, сталого розвитку, культурного розмаїття;
- здатність аналізувати зміст і ефективність різних методологічних підходів у країнознавчих дослідженнях та їх застосування в науковій та освітній діяльності;
- уміння визначати цілі дослідження та застосовувати міжпредметні зв'язки для глибшого розуміння розвитку країн і регіонів;
- застосовувати на практиці аналітичні методи дослідження та прогнозування розвитку міжнародних процесів;
- здатність мислити творчо та критично при вивченні країн і регіонів світу, виявляти тенденції їхнього розвитку;
- сформованість умінь, необхідних для ефективною аналітичної, експертної, дипломатичної та освітньої діяльності у сфері міжнародних відносин і країнознавства.

Компетентності:

ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК3. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК9. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК11. Здатність застосовувати сучасні знання у практичній діяльності.

ЗК12. Здатність спілкуватися державною та іноземними мовами, як усно, так і письмово.

ЗК13. Здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел, зокрема завдяки використанню інформаційних і комунікаційних технологій.

СК1. Здатність виявляти та аналізувати природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, типи та види міжнародних акторів, сучасні тенденції розвитку світової політики.

СК2. Здатність ухвалювати обґрунтовані рішення щодо здійснення міжнародної та зовнішньополітичної діяльності.

СК3. Здатність аргументувати вибір шляхів вирішення завдань професійного характеру у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, критично оцінювати отримані результати та обґрунтовувати ухвалені рішення.

СК4. Здатність аналізувати глобальні процеси та їхній вплив на міжнародні та суспільні відносини, політичні та суспільні системи.

СК5. Здатність аналізувати та прогнозувати міжнародні відносини у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК6. Здатність використовувати для дослідження міжнародних відносин, суспільних комунікацій та для регіональних студій теоретичні та методологічні підходи політології, економічної та правової науки, міждисциплінарних досліджень.

СК9. Здатність виявляти та аналізувати особливості розвитку країн та регіонів, сучасних глобальних, регіональних та локальних процесів, та місця в них України.

СК10. Здатність до самонавчання, підтримки належного рівня знань, готовність до опанування знань нового рівня, підвищення своєї фаховості та рівня кваліфікації.

СК13. Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію, доносити до фахівців і нефахівців складну країнознавчу та міжнародну інформацію у стислій формі усно та письмово, використовуючи інформаційно-комунікаційні технології.

СК14. Здатність виявляти, спираючись на новітні підходи сучасної науки, особливості національних процесів в різних країнах, враховувати їхній вплив на внутрішню та зовнішню політику держав в умовах глобалізації та зростаючого конфлікту ідентичностей.

СК15. Здатність використовувати іноземні мови для здійснення інформаційно-пошукової, аналітичної та комунікативної професійної діяльності.

СК16. Здатність і готовність до виявлення, аналізу та інтерпретації суспільно-політичних та соціально-економічних процесів у країнах і регіонах світу з урахуванням їх конфесійної та культурно-історичної специфіки.

Програмні результати навчання:

РН1. Знати та розуміти природу, джерела та напрями еволюції міжнародних відносин, міжнародної політики, зовнішньої політики держав, стану теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики.

РН2. Критично осмислювати та аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні відносини.

РН3. Застосовувати сучасні наукові підходи, методології та методики для дослідження проблем міжнародних відносин та зовнішньої політики.

РН4. Аналізувати та оцінювати проблеми міжнародної та національної безпеки, міжнародні та інтернаціоналізовані конфлікти, підходи, способи та механізми забезпечення безпеки у міжнародному просторі та у зовнішній політиці держав.

РН5. Збирати, обробляти та аналізувати інформацію про стан міжнародних відносин, світової політики та зовнішньої політики держав.

РН6. Визначати, оцінювати та прогнозувати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні й інші ризики у сфері міжнародних відносин та глобального розвитку.

PH7. Оцінювати та аналізувати міжнародні та зовнішньополітичні проблеми (зокрема екологічні) та ситуації, пропонувати підходи до вирішення таких проблем.

PH8. Вільно спілкуватися державною та іноземними мовами усно і письмово, з професійних і наукових питань

PH13. Брати участь у професійні дискусії у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій, поважати опонентів і їхні точки зору, доносити до фахівців та широкого загалу інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід з фахових проблем.

PH14. Визначати особливості національно-етнічної та культурно-історичної складових окремих країн та міжнародних відносин загалом.

PH15. Аналізувати зовнішню політику та міжнародні зв'язки України в контексті її головної стратегічної мети – європейської та євроатлантичної інтеграції.

PH16. Розуміти теорію та практику транснаціональних відносин і транскордонного співробітництва в сучасній системі міжнародних відносин.

PH17. Оцінювати результати власної роботи і відповідати за особистий професійний розвиток.

PH18. Планувати дослідження проблем міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, аргументувати висновки, презентувати результати.

PH19. Дотримуватись професійної та загальнолюдської етики в професійній діяльності.

ОРІЄНТОВНІ ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО КОМПЛЕКСНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ

1. Ялтинсько-Потсдамська система міжнародних відносин та основні напрями зовнішньої політики країн регіону.
2. Актуальні проблеми зовнішньої політики країн регіону в умовах зростання міжнародної напруженості.
3. Особливості «східного вектору» в зовнішній політиці країн регіону.
4. Інтеграційні процеси в країнах регіону після II-ї Світової війни та їх вплив на зовнішню політику країн регіону.
5. Передумови виникнення «холодної війни». Формування нової системи зовнішньої політики країн регіону в умовах «холодної війни».
6. Розкол Німеччини на дві ворожі країни. Особливі відносини між НДР та ФРН: позиція країн регіону.
7. Блокове протистояння в зовнішній політиці країн регіону. Утворення блоків НАТО і ОВД.
8. Загальне бачення нових обрисів системи нової зовнішньої політики країн регіону на рубежі 80-Х-90-х рр.
9. Роль і значення зовнішньої політики країн регіону в умовах внутрішньої

сутності та інституалізації Гельсінського процесу.

10. Допомога ООН у вирішенні актуальних проблем зовнішньої політики країн регіону.
11. Роль ЄС-ОБСЄ-НАТО у розв'язанні актуальних проблем зовнішньої політики країн регіону.
12. Переорієнтація зовнішньої політики країн регіону після розпаду СРСР і ОВД.
13. Основні пріоритети зовнішньої політики Польщі.
14. Відносини Польщі з Європейським Союзом та НАТО.
15. Основні пріоритети зовнішньої політики Чеської Республіки.
16. Відносини Чехії з Європейським Союзом і НАТО.
17. Становлення зовнішньої політики Словацької Республіки.
18. Проблеми інтеграції Словаччини у європейські та трансатлантичні структури.
19. Основні етапи зовнішньополітичного співробітництва ЧР і СР (1993-2020 рр.).
20. Основні пріоритети зовнішньої політики Угорщини.
21. Зовнішня політика Угорщини в "Карпатському басейні".
22. Угорсько-словацькі міждержавні відносини.
23. Особливості інтегрування Угорщини у НАТО і ЄС.
24. Основні пріоритети зовнішньої політики Хорватії та Словенії.
25. Актуальні питання зовнішньої політики Сербії та Чорногорії на сучасному етапі.
26. Основні пріоритети зовнішньої політики Македонії та Боснії і Герцоговини.
27. Косівська проблема у міжнародних відносинах.
28. Дейтонський процес та ставлення до нього балканських держав.
29. Основні пріоритети зовнішньої політики Болгарії.
30. Основні пріоритети зовнішньої політики Румунії.
31. Основні підходи до розуміння поняття безпеки.
32. Поняття та зміст системи забезпечення національної безпеки України.
33. Нормативно-правове забезпечення системи національної безпеки України.
34. Моніторинг державної політики у сфері національної безпеки та теоретичні засади граничних значень індикаторів національної безпеки.
35. Поняття національних інтересів держави
36. Об'єкти та суб'єкти національної безпеки.
37. Складність теорії національної безпеки
38. Види, ієрархія та класифікація небезпек національним інтересам.
39. Забезпечення інформаційної безпеки України
40. Забезпечення екологічної безпеки України
41. Забезпечення економічної безпеки України
42. Сучасні загрози національній безпеці України.
43. Основні положення Стратегії національної безпеки України.
44. Механізми та форми реалізації колективної безпеки
45. Військово-політична інтеграція як чинник регіональної безпеки
46. Актуальні виклики та загрози регіональній безпеці

47. Місце та роль України в структурах міжнародної безпеки в контексті змін безпекових парадигм.
48. Потенціал держави щодо забезпечення національної безпеки та сумарна міць держави.
49. Поняття та зміст воєнної безпеки України
50. Геополітика та національна безпека.
51. Призначення та структура Паспорта загрози національній безпеці.
52. Міжнародний тероризм як глобальна загроза.
53. Боротьба світового співтовариства з міжнародним тероризмом.
54. Роль ООН у забезпеченні глобальної безпеки.
55. Система національної безпеки США.
56. Система національної безпеки Великої Британії.
57. Система національної безпеки Угорщини.
58. Система національної безпеки Російської Федерації.
59. Система національної безпеки Білорусії.
60. Система національної безпеки Туреччини.
61. Методи прогнозування зовнішньої політики: колективні та індивідуальні.
62. Загальнонаукові методи аналізу зовнішньої політики.
63. Суспільно-гуманітарні методи аналізу зовнішньої політики.
64. Специфічно-наукові методи аналізу зовнішньої політики.
65. Есплікативні методи аналізу зовнішньої політики.
66. Метод контент-аналізу зовнішньої політики.
67. Метод івент-аналізу зовнішньої політики.
68. Метод когнітивного картування у зовнішній політиці.
69. Метод «мозкової атаки» щодо аналізу зовнішньої політики.
70. Статистичні методи у аналізу зовнішньої політики.
71. Системний аналіз у зовнішній політиці.
72. Математичне моделювання у зовнішній політиці.
73. Метод Дельфі в аналізі зовнішньої політики.
74. Метод побудови сценаріїв у зовнішній політиці.
75. Ситуаційний аналіз: методика проведення.
76. Внутрішні та зовнішні чинники впливу на зовнішню політику.
77. Поняття «зовнішньополітичні цілі» держави, та класифікація зовнішньополітичних цілей.
78. Національний інтерес в теорії міжнародних відносин, класифікація та реалізація національних інтересів.
79. Стратегічне партнерство та його критерії у зовнішній політиці.
80. Віртуальна дипломатія у зовнішній політиці.
81. Міжнародна-інтернет комунікація як інструмент зовнішньополітичної діяльності.
82. Поняття та принципи зовнішньополітичного прогнозування.
83. Функції та принципи політичного прогнозування. Основні етапи прогнозування.
84. Поняття футурології міжнародних відносинах.

85. Структурно-функціональний аналіз зовнішньої політики.
86. Дослідження зовнішньої політики з позицій загальної та соціальної психології.
87. Бюрократична теорія зовнішньої політики.
88. Специфіка прийняття зовнішньо-політичних рішень державним Керівництвом.
89. Роль еліт і груп тиску у формуванні зовнішньої політики.
90. Когнітивний підхід до аналізу зовнішньої політики.
91. Місце і роль України в сучасному геополітичному просторі.
92. Концепція зовнішньої політики України: передумови прийняття, її структура, особливості та місце України у світі.
93. Проблеми входження України в ЗВТ та лібералізації візового режиму і стан їх вирішення.
94. Основи зовнішньої політики України: засади, принципи, зовнішньополітичні функції.
95. Нормативно-правова основа зовнішньополітичних пріоритетів України.
96. Європейська інтеграція – стратегічний пріоритет державної Політики України.
97. Угода про асоціацію України з ЄС: стан виконання та сучасні виклики.
98. Основні етапи становлення українсько-євросоюзівських відносин за часів незалежності України.
99. Основні етапи реалізації Угоди про партнерство та співпрацю з ЄС.
100. Причини боротьби РФ із ЄС та США за вплив на Україну?
101. Що передбачає ініціатива Польщі та Швеції щодо програми «Східного партнерства» та стану її реалізації за 10 років?
102. Обґрунтуйте своє бачення стратегічних зовнішньополітичних пріоритетів України.
103. Характеристика сучасного стану справ в ЄС та основні виклики для спільноти.
104. Охарактеризувати роль України в геополітичному трикутнику ЄС – Україна – Росія.
105. Транзитний потенціал України як основа її євроінтеграційного поступу: досвід Закарпаття.
106. Охарактеризувати основні складові угоди про асоціацію України з ЄС.
107. Назвіть основні проблеми входження України в ЗВТ з ЄС.
108. Основні положення Закону України «Про національну безпеку України» (2018 р.).
109. Співпраця з ЄС та НАТО в умовах анексії Криму й окупації окремих територій Донбасу - пріоритет зовнішньої політики України.
110. Регіональний вимір зовнішньої політики України: існуючі виклики взаємовідносин з Угорщиною та Польщею та шляхи їх мінімізації.
111. Положення Конституції України щодо зовнішньополітичних пріоритетів держави.

112. Українсько-американські відносини в умовах військової агресії на Донбасі.
113. Вплив подій на Донбасі на зовнішню політику України та її обороноздатність.
114. Без'ядерний статус та його наслідки для України в умовах анексії Криму та війни на Донбасі.
115. Взаємовідносин України з НАТО.
116. Стратегічне партнерство України із США в умовах анексії Криму та агресії на Сході України.
117. Характеристика положень Будапештського протоколу та стан його виконання.
118. Міжнародно-правові оцінки конфлікту на Сході України. Характеристика Мінських угод.
119. Особливості міграційної політики України в сучасних умовах та шляхи мінімізації проблеми.
120. Саміти Україна - ЄС 2019 та 2020 рр. Результати саміту «Східного партнерства» 2019 р.

ПРОГРАМА КОМПЛЕКСНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

ПРОБЛЕМИ МІЖНАРОДНОЇ ТА РЕГІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Міжнародна безпека та глобалізація

Незворотність глобалізації в контексті міжнародної безпеки. Глобалізація породжує потоки та структури активності, засновані на тривалості, інтенсивності, швидкості та впливі, що взаємодіють як у просторі, так і часі. Серед викликів цієї епохи важливе місце займає стратегія міжнародної безпеки. В умовах швидкоплинного світу глобалізації та невизначеного майбутнього, ця стратегія повинна бути гнучкою та здатною адаптуватися до постійних змін. Усунення сучасних загроз вимагає більш складних підходів, ніж у попередні епохи. Одним із ключових аспектів безпеки є сталий розвиток, який не лише задовольняє потреби сучасного покоління, але й зберігає можливості для майбутніх. Міжнародне співробітництво є необхідним у досягненні цієї мети. При цьому багато питань сталого розвитку потребують розгляду як на глобальному, так і на локальному рівнях, включаючи децентралізовану взаємодію на рівні урядів та громадянського суспільства. Досягнення цих цілей передбачає залучення ресурсів та інститутів на місцевому, національному та міжнародному рівнях.

Засоби забезпечення національної безпеки

Співпраця між державами задля забезпечення національної безпеки. Вплив геополітичних стратегій Росії на міжнародну безпеку. Ризики, пов'язані з агресивною політикою РФ та її наслідками для стабільності світу. Стримування

може бути ефективним інструментом для зменшення ризику військового конфлікту. Міжнародні інституції у співробітництві між державами.

Стимування як антипод війни

Концепція стимування як альтернатива війні. Основні принципи та механізми стимування, які передбачають уникнення збройних конфліктів шляхом дипломатичних, економічних та політичних засобів. Приклади успішного використання стимування в історії та сучасності. Важливість співпраці міжнародних партнерів у підтримці та реалізації стратегій стимування для збереження миру та стабільності.

Військово-політичне союзницьке співробітництво

Важливість формування союзів для відповіді на спільні загрози. Союзницькі аспекти забезпечення безпеки країни. Потреба в комплексному підході, який включає в себе як військові, так і цивільні заходи союзництва.

НАТО і європейська стабільність під час «холодної війни»

Роль Північноатлантичного альянсу у забезпеченні стабільності в Європі під час періоду "холодної війни". Важливість НАТО як фактору у стримуванні військового конфлікту та збереженні миру. Внутрішні проблеми та кризи, з якими стикалося НАТО під час "холодної війни". Неспроможність альянсу адаптуватися до нових реалій могло загрожувати його ефективності. Важливість НАТО як унікального військово-політичного союзу та ключового чинника забезпечення європейської стабільності під час "холодної війни".

Ядерне стимування та ядерне табу

Важливість ядерного стимування та ядерного табу для збереження миру. Сутність концепції ядерного стимування як механізму, який зупиняє держави від використання ядерної зброї через страх відповіді. Загроза миру виникає з можливості використання ядерної зброї в конфліктах. Ядерне табу, яке забороняє першим використовувати ядерну зброю. Етична та моральна обов'язковість, яка допомагає уникнути масового руйнування та глобальної катастрофи. Дотримання ядерного табу є ключовим для забезпечення сталої міжнародної безпеки. Важливість збереження ядерного стимування та зміцнення ядерного табу для підтримання глобального миру та уникнення страшних наслідків від використання ядерної зброї.

Нерозповсюдження ядерної зброї та ядерне роззброєння України

Ключові аспекти шляхів до нерозповсюдження ядерної зброї і Україна. Основні етапи переходу України від ядерної держави до держави без ядерного потенціалу. Договір про нерозповсюдження ядерної зброї та важливості цього документа для глобальної безпеки. Причини, які спонукали Україну відмовитися від свого ядерного арсеналу. Будапештський меморандум та «гарантії» безпеки від міжнародних партнерів. Наслідки відмови України від ядерної зброї, зокрема як прикладу для інших країн. Важливість міжнародних зусиль в сфері нерозповсюдження ядерної зброї, зокрема через взаємодію держав, сприяння стабільності та зміцнення глобальної безпеки.

НАТО у війнах у колишній СФРЮ 1990-х років

Події, пов'язані із розпадом Соціалістичної Федеративної Республіки Югославії та втручанням НАТО у події 1990-х років. Руйнація "нового світового порядку" через розпад СФРЮ і вплив цього процесу на міжнародну політику. Втручання НАТО в протистояння в Боснії та Герцеговині, фактори, що спричинили цю інтервенцію та її наслідки для регіону. Операція "Союзна сила" під егідою НАТО та її вплив на події у регіоні. Ключові наслідки цієї операції для внутрішньої та міжнародної безпеки. Важливість розуміння ролі НАТО у війнах та конфліктах 1990-х років у колишній СФРЮ, впливу на геополітичну ситуацію в регіоні та в світі загалом.

Україна та європейська безпека

Взаємозв'язок між Україною та європейською безпекою. Активна роль України в підтримці стабільності та безпеки на континенті, особливо у контексті російської агресії. Спільні зусилля України та європейських партнерів для зміцнення безпекових структур, енергетичної незалежності та реформ у секторі безпеки. Виклики та можливості для України у контексті підтримки та співпраці з Європейським союзом та НАТО. Причини відсутності адекватної реакції Заходу на агресивну політику Росії. Наслідки відсутності такої реакції впливають на міжнародний порядок та геополітичну стабільність.

Реакції Заходу на агресивну політику Росії

Причини відсутності адекватної реакції Заходу на агресивну політику Росії. Наслідки відсутності такої реакції впливають на міжнародний порядок та геополітичну стабільність. Ключові події, включаючи анексію Криму та втручання в східну Україну. Заходи, які були вжиті країнами Заходу, такі як санкції, дипломатичний тиск та підтримка України. Важливість єдності та координації міжнародного співтовариства для стримування агресивних дій Росії.

НАТО і російська агресія в Україну

Вплив російської агресії на Україну та її на стосунки країни з НАТО. Конфлікт спричинив зміни в підходах НАТО до України та її безпеки. Реакцію НАТО на повномасштабне російське вторгнення, зокрема надання підтримки та розвитку оборонної співпраці з Україною. Важливість допомоги НАТО для міжнародної політичної динаміки.

Тернисті шляхи України до євроатлантичної спільноти

Розвиток відносин України з НАТО, виклики та перешкоди на цьому шляху. Інституціалізація відносин України з НАТО та впливи російської агресії на цей процес. Важливість приєднання України до Альянсу в контексті перемоги над Росією.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ КРАЇН ЄС

Теоретичні основи зовнішньої політики

Зовнішня політика. Внутрішня політика. Зовнішньополітичні теорії. Пасивна політика. Агресивна політика. Активна політика. Консервативна політика. «Національні інтереси». Нація. Міжнародні впливові кола. Геополітичний аспект. Внутрішньополітичний аспект. Ідеологічний аспект. Політичні засоби. Воєнні засоби. Економічні засоби. Ідеологічні засоби. Інформаційно-пропагандистські засоби. Принципи зовнішньої політики. Статут Організації Об'єднаних Націй. Принцип мирного співіснування. Принцип не застосування сили. Принцип суверенної рівності держав. Принцип непорушності державних кордонів. Принцип невтручання у внутрішні справи держави. Принцип взаємного інтересу. Баланс інтересів держав.

Інституційна структура та процедура прийняття рішень у Європейському Союзі

Діяльність ЄС. Угоди. Лісабонська угода. «Європейське Співтовариство». Європейський Союз. Три «опори» ЄС. Маастрихтська угода. Амстердамський договір. Інститут європейського громадянства. Ніццький договір. Хартія основних прав ЄС. Склад Європейської Комісії. Генеральні директорати та генеральний секретаріат. Завдання Комісії. Вибори до європарламенту. Політичні групи та їх відповідальність. Обрання Президента та затвердження складу Європейської Комісії. Види законодавчих процедур у ЄС. Завдання Ради ЄС. Склад Ради ЄС. Європейська Рада як орган політичного керівництва. Повноваження, якими наділена Європейська Рада. Утворення Суду ЄС. Європейський Суд справедливості. Загальний Суд. Повноваження Суду ЄС. Роль ЄСП у правотворчому процесі. Рада Європейського Союзу. Процедури прийняття рішень.

Зовнішня політика Італійської Республіки

Зовнішньополітичний курс Італії. Місце Італії в Раді Європи. Діяльність Італії в рамках НАТО. Діяльність Італії у «Великій вісімці». Італійська модель дипломатичної служби. Італія та Балкани. Пріоритети регіональної політики Італії. Культурна дипломатія Італії. Відносини між Україною та Італією на сучасному етапі.

Європейська служба зовнішніх справ.

Місце Європейської служби з питань зовнішньої діяльності у системі органів і посадових осіб, що реалізують безпекову політику ЄС. Верховний представник ЄС. Вимоги до кандидата та порядок призначення Верховного представника. Функції і завдання Верховного представника ЄС. Дипломатична служба. Роль та місце спецпредставників. Повсякденна робота спецпредставників. Ключові функції спецпредставників. Порядок призначення спецпредставників.

Зовнішня політика ФРН: європейський та глобальний вимір

Зовнішня політика Німеччини після об'єднання. Роль Німеччини в інтеграційних процесах Європейського Союзу. Німецько-французькі відносини. ФРН і США в контексті євроатлантичних відносин. Відносини Німеччини з країнами Вишеградської групи. ФРН і країни, що розвиваються.

Актуальні проблеми зовнішньої політики Іспанії

Зовнішньополітична спадщина режиму Франко. Національні інтереси в зовнішній політиці Іспанії. Відносини між Іспанією та США. Іспано-українські взаємовідносини. Проблема сепаратизму в Іспанії. Особливості взаємовідносин між Іспанією та Португалією. Проблема Гібралтару.

Стратегічні пріоритети зовнішньої політики Французької Республіки

Глобальний вектор зовнішньої політики Французької Республіки. Уряд Франції. Сучасна дипломатична служба Франції. Відносини Франції з США та НАТО. Франко-африканське співробітництво.

Загальна зовнішня політика і політика безпеки ЄС

Загальна зовнішня політика. Політика безпеки. Стратегічні цілі. Інструменти СЗПБ. «Сіра зона». Комітет політики та безпеки. Міжурядове Європейське оборонне агентство. Специфіка ЄС як учасника безпекових відносин. Типи кризового врегулювання. Бюджет Євросоюзу. Верховний представник. Міжпарламентська конференція. Статус ЄС в роботі міжнародних організацій. Особливості діяльності ООН у сфері забезпечення міжнародної безпеки. Відносини ЄС із Радою Європи. Співпраця з Організацією з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ).

Особливості зовнішньої політики країн Вишеграду

Причини виникнення та роль Вишеградської Групи в ЄС. Регіональна політика країн Вишеграду. Зовнішня політика Польщі. Зовнішня політика Словаччини. Зовнішня політика Угорщини. Зовнішня політика Чехії. Співпраця між Вишеградом та Україною.

Європейська політика сусідства

Політика сусідства Європейського Союзу. Основні інструменти політики сусідства. Угоди про асоціацію або про партнерство. Генеральний Директорат з переговорів про сусідство і розширення. Розподіл компетенції між Союзом та державами. Політико-правові передумови співробітництва України та ЄС. Історія розвитку відносин України та ЄС. Персональні санкції. Таргетовані санкції. Фінансові санкції. Заморожування активів. Галузеві санкції. Заборона на переказ коштів. Антиросійські санкції.

ЄВРОПЕЙСЬКА ТА ЄВРОАТЛАНТИЧНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ

Історичні, ідеологічні та геополітичні передумови європейського та євроатлантичного покликання України.

Історичні, ідеологічні та геополітичні засади європейського та євроатлантичного покликання України. Вплив минулих подій, культурних факторів та геополітичного положення на формування інтеграційної стратегії країни. Важливість цих передумов для визначення місця України в європейському та євроатлантичному контексті.

Політичні та правові засади європейської та євроатлантичної інтеграції України.

Політичне та правове підґрунття європейської та євроатлантичної інтеграції України. Ключові аспекти, демократичні принципи, правовий порядок, реформаторські зусилля. Освітлюється важливість відповідності національного законодавства європейським стандартам, а також акцентується на ролі політичних сил у забезпеченні успішної інтеграції України.

Верховна Рада України в європейському та євроатлантичному співробітництві.

Український парламент в контексті європейського та євроатлантичного співробітництва. Внесок Верховної Ради в інтеграційні процеси, її участь у прийнятті реформаторських законів та гармонізації законодавства з європейськими стандартами. Досягнення та виклики, з якими стикається Верховна Рада, впливаючи на траєкторію європейської та євроатлантичної інтеграції України.

Центральні органи виконавчої влади в європейській та євроатлантичній інтеграції. Офіс віцепрем'єра з європейської та євроатлантичної інтеграції.

Місце центральних органів виконавчої влади, Офісу віцепрем'єра з європейської та євроатлантичної інтеграції в контексті європейської та євроатлантичної інтеграції України. Їхня роль у впровадженні реформ, сприянні дотриманню європейських стандартів, координації зусиль для досягнення інтеграційних цілей. Аналізуються досягнення та виклики цих органів у важливому напрямку розвитку України.

Судова влада в реальному наповненні європейського та євроатлантичного покликання України.

Роль судової влади в конкретному втіленні європейських та євроатлантичних устремлінь України. Вплив судової системи на реформування правового середовища, боротьбу з корупцією, забезпечення прав людини та розвиток демократії. Досягнення та виклики у цій сфері, необхідність незалежності та ефективності судових органів для забезпечення реального прогресу в інтеграційних процесах.

Українські регіони в європейській та євроатлантичній інтеграції України.

Внесок українських регіонів у процеси європейської та євроатлантичної інтеграції України. Ключові аспекти співпраці різних регіонів, зокрема Донбасу, Києвщини, Галичини тощо з європейськими та атлантичними партнерами, включаючи впровадження реформ, підтримку демократичних стандартів, розвиток економіки та культурний обмін. Роль регіональних ініціатив у зміцненні загальної інтеграційної динаміки країни та підкреслює важливість об'єднання зусиль всіх регіонів для досягнення спільних європейських та атлантичних цілей.

Закарпаття в європейській та євроатлантичній інтеграції України.

Роль та перспективи закарпатського регіону в процесах європейської та євроатлантичної інтеграції України. Основні аспекти взаємодії Закарпаття з європейськими та атлантичними структурами, зокрема в контексті реалізації реформ, підтримки демократичних цінностей та економічної співпраці. Важливість Закарпаття як передової площадки для України на шляху до європейської інтеграції та набуття членства в НАТО.

Європейський та євроатлантичний вибір в програмах та діяльності українських політичних партій та політичних лідерів.

Відображення європейського та євроатлантичного напрямку в програмах та діяльності політичних партій та політичних лідерів України. Основні політичні силуети, які підтримують інтеграційний курс країни. Способи здійснення сприяння європейським та атлантичним цілям. Різноманітні підходи, стратегії та акценти, що використовуються політичними партіями та лідерами для активізації інтеграційних процесів, зокрема в контексті реформ, зовнішньополітичних позицій та зміцнення співпраці з Європейським союзом та НАТО.

Недержавні громадські організації в реалізації європейського та євроатлантичного покликання України.

Роль недержавних громадських організацій у втіленні європейського та євроатлантичного векторів розвитку України. Внесок цих організацій у підтримку та сприяння інтеграційним процесам країни в європейські та атлантичні структури. Особлива увага їхнім зусиллям у сприянні реформам, зміцненні демократії та правової державності, а також у формуванні позитивного іміджу України на міжнародній арені. Аналізуються ключові аспекти співпраці між державними органами та громадськими організаціями для досягнення спільних європейських та атлантичних цілей України.

Сучасні тенденції та основні напрями співробітництва між ЄС та НАТО й Україною. Перспектива членства України в ЄС та НАТО в умовах повномасштабної російської агресії.

Актуальні аспекти співробітництва між Європейським Союзом та Північноатлантичним Альянсом (НАТО) та Україною. Ключові напрями цієї

співпраці та перспективи членства України в обох організаціях. Виклики, що виникають у зв'язку з російською агресією та її впливом на шлях України до інтеграції. Можливість членства України в ЄС та НАТО в умовах активної російської агресії, важливість оборони суверенітету та безпеки країни в цьому контексті.

УКРАЇНА В МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ

Концептуальні засади аналізу міжнародних організацій та інтеграційних об'єднань

Теорії євроінтеграційної політики як класичного, так і сучасного типу. Бібліографічний апарат дослідження теми. Особливості впровадження теорій в практичний контекст євроінтеграційної політики. Умови досягнення євроінтеграційної політики, теоретико-методологічні засади аналізу євроінтеграційної політики в умовах глобалізації. Сутність існуючих теорій та концепцій європейської інтеграції від класики до сучасності.

Інтеграційні процеси у світі

Вплив процесів глобалізації та регіоналізації на розвиток інтеграційних процесів та об'єднань. Види міжнародних інтеграційних об'єднань: політико-економічні організації, торгово-економічні об'єднання, політичні союзи і військові блоки. Основні утворення Європи, Азії, Африки та Америки. Транскордонні інтеграційні структури.

Конституційний вектор зовнішньої політики України

Суб'єкти конституційно-правової політики, зокрема адміністративно-правової, фінансово-правової та кримінально-правової політики, а також органи місцевого самоврядування, інститути громадянського суспільства. Повноваження кожного суб'єкта щодо формування конституційно-правової політики.

Україна і міжнародні міжурядові організації глобального типу

Організація Об'єднаних Націй та міжнародне економічне співробітництво. Цілі та принципи, організаційно-функціональна структура, соціально-економічні органи ООН. Спеціалізовані установи ООН. Регіональні економічні комісії. Міжурядові установи, пов'язані з ООН. Місце ООН в сучасних процесах глобального регулювання. Реформування організації. Історія відносин та членство України в ООН.

Членство України в міжнародних неурядових організаціях

Сутність поняття та основні ознаки неурядових організацій, приватність, самоврядування, нерентабельне розповсюдження та добровільність. Цілі та функції, які виконують ці організації в сучасному міжнародному суспільстві. Ефективність співпраці України з міжнародними неурядовими організаціями, які діють у безпековій, гуманітарній, культурній, релігійній, науковій,

екологічній тощо. Ключові класифікації неурядових організацій. Членство України в Європейському товаристві з вивчення громадської думки та маркетингових досліджень (ЕСОМАР), Міжнародній асоціації економічних наук, Міжнародному кооперативному альянсі (МКА), Європейському діловому конгресі (ЄДК), Римському клубі, Дакарському клубі.

Європейський аспект міжнародної інтеграції України

Становлення та основні етапи європейської інтеграції. Угода про асоціацію з ЄС. Виконання пакету рекомендацій Європейської комісії. Отримання статусу кандидата на вступ до ЄС. Перспективи приєднання до євроспільноти. Адаптація українського законодавства до європейського правового простору. Безвіз. Початок переговорів про вступ. Євроінтеграція України в умовах широкомасштабної російської інтервенції. Нова політика Брюсселя на українському напрямі, перегляд підходів і пріоритетів у сфері безпеки. Політична солідарність, воєнна, фінансово-економічна підтримка України.

Історія Ради Європи. Інституційна система Ради Європи. Цілі та структура РЄ. Членство України в РЄ та сучасний стан відносин.

Євроатлантичне співробітництво України

Міжнародна безпека. Євроатлантична інтеграція – конституційно закріплений зовнішньополітичний курс України. взаємини України з НАТО в умовах повномасштабного російського вторгнення. Проблема переосмислення сучасного міжнародного порядку. Роль НАТО в протидії російській агресії з березня 2014 року. Причини непорозумінь між Україною та НАТО на початку 2022 р.. Роль колективного Заходу, зокрема НАТО для перемоги України. Перспективи приєднання України до Альянсу в осяжному майбутньому.

Пріоритети України в регіоні Латинської Америки та Карибського басейну

Країни Латинської Америки та Карибського басейну (ЛАКБ). Пріоритети України в регіоні ЛАКБ. Поточний підхід до побудови зовнішньої політики України в ЛАКБ. Проблемні питання формування зовнішньополітичного курсу України в ЛАКБ. Відносини України та Центральноамериканського спільного ринку (ЦАСР), Співтовариства і спільного ринку Карибського басейну (КАРИКОМ), Спільного ринку країн Південного Конуса (МЕРКОСУР). Діалог української дипломатії країнами Латинської Америки і Карибського басейну. Комунікаційна стратегія України щодо співробітництва України з країнами Латинської Америки і Карибського басейну.

Політика України в діяльності міжнародних регіональних організацій країн Африки та Азії

Організація Африканської Єдності. Економічне співтовариство країн Західної Африки. Ліга Арабських держав. Організація «Ісламська Конференція» (ОІК). Історичні передумови створення, склад, механізми функціонування, діяльність організацій. Розвиток відносин між Україною та організаціями

Східної Азії. Діалог Української держави з організаціями африканського континенту.

Східноазійська інтеграція України та регіональна безпека

Східно-азійський вектор зовнішньої політики України та інтегрування. Особливості співробітництва України з Асоціацією країн Південно-Східної Азії (АСЕАН), Організацією арабських країн-експортерів нафти (ОПЕК), Радою із співробітництва арабських країн Перської затоки. Безпековий чинник в діяльності АСЕАН. Регіональний форум АСЕАН. Проблеми створення без'ядерної зони в Південно-Східній Азії. Загальні та специфічні чинники впливу держав АСЕАН на економічні та політичні процеси в АТР. Формати АСЕАН +3 та АСЕАН +6. Форум Азія – Європа (АСЕМ).

Інтеграція України в Чорноморський регіон економічного співробітництва

Зовнішньоекономічні відносини України з країнами Організації чорноморського економічного співробітництва. Основні напрями співпраці держав у рамках організації. Проблеми діяльності організації внаслідок російської інтервенції в Україну. Перспективи відбудови та розбудови інфраструктури в Чорноморському регіоні.

Роль України у формуванні нових інтеграційних об'єднань

Укладання міжнародних договорів та угод в умовах постійних воєнних конфліктів. Вплив міжнародних організацій та їх ініціатив на безпекову політику України. Інструментарій міжнародних відносин, які застосовує Україна для впливу на міжнародні організації. Прагнення України

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В СИСТЕМІ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

Сутність феномену кордонів та транскордонних процесів.

Предмет і мета навчального курсу. Феномен кордону - один з найбільш значимих соціальних регуляторів просторової активності людини. Кордони як архетипи соціального простору. Кордони як дійсні чи уявні лінії на земній поверхні, що визначають межі сухопутної і водної території держави (державні території). Символи, маркери та ідентитети кордону. Конкретно-історичний характер кордонів: їх генеалогія та історична доля. Основні функції кордонів та їх контрверсійність. Явище транскордонних процесів (потоків) як динамічного стану існування кордонів.

Історія розвитку транскордонних процесів у світі та в Україні.

Історико-соціологічне відображення феномену транскордонних явищ. Етапи формування кордонів. Кордони в стародавньому світі. Картографічне відображення кордонів. Політична карта світу в новий і новітній часи.

Світові війни і їх наслідки. Геополітичне пере-формування Європи в кінці ХХ ст. Розпад СРСР, виникнення незалежної Української держави. Причини новітньої реінкарнації кордонів. Тріада «кордон, війна, мир» та її значення у сучасному світі.

Структура та тенденції розвитку сучасних транскордонних процесів.

Значення географічних та соціальних умов для розвитку сучасних транскордонних процесів. Особливості потреб та інтересів суб'єктів СТП. Політико-правова регуляція СТП. Вплив інфраструктурних та організаційних факторів на інтенсифікацію СТП. Тенденція до розширення контактів між людьми. Зростаюча роль соціально-економічних чинників СТП. Проблеми інтегрованого управління кордонами та їх безпеки. Екологічні та техногенні умови

Транскордонне співробітництво як авангардна форма сучасних транскордонних процесів.

Транскордонне співробітництво (ТКС) як важливий різновид транскордонних процесів. Поняття ТКС. Прикордонне і міжтериторіальне співробітництво. Основні функції ТКС: практична, комунікаційна, превентивна. Нормативно-правові засади ТКС. Основні етапи розвитку сучасного транскордонного співробітництва. Основні тенденції розвитку ТКС. Головні риси сучасного етапу розвитку транскордонного співробітництва. Форми ТКС. Взаємодоповнення державної допомоги і підтримки транскордонного співробітництва неурядовими структурами. Значення європейських програм розвитку ТКС на новому Східному кордоні ЄС.

Специфіка дослідження транскордонних процесів у соціології. Місце і роль соціології в управлінні транскордонними процесами.

Зміст поняття «соціологічна рефлексія». Співвідношення соціологічної рефлексії з іншими аспектами міждисциплінарного дослідження транскордонних явищ. Теоретичний і прикладний рівень соціологічного відображення транскордонних процесів. Прогностична функція соціологічного знання про ТКП. Основні інструменти соціологічного пізнання кордонів і транскордонних процесів. Європейська і вітчизняна практика соціологічних досліджень транскордонних явищ. Інституційне і кадрове забезпечення соціологічних досліджень ТКП. Значення соціологічного знання для підвищення ефективності управління сучасними транскордонними процесами в Європі.

Сутність транскордонного співробітництва (ТКС) та тенденції його розвитку.

Визначення ТКС. Закони розвитку кордонів і транскордонних потоків. Основні функції ТКС в системі відносин Схід-Захід. Тенденції розвитку ТКС.

Нормативно-правова основа функціонування транскордонного співробітництва.

Особливості Закону України «Про транскордонне співробітництво». Державна програма розвитку транскордонного співробітництва на 2021-2027 рр. та шляхи мінімізації негативних явищ після розширення Шенгенського простору.

Місце транскордонного співробітництва в євроінтеграційній стратегії України.

Чотири рівні реалізації транскордонної співпраці: міжнародний, державний, регіональний, місцевий. Необхідність вдосконалення системи транскордонного співробітництва України за європейськими стандартами.

Особливості транскордонного співробітництва України в умовах Політики сусідства.

Роль і місце Закарпаття в системі транскордонної співпраці з країнами-членами ЄС. Українсько-угорське транскордонне співробітництво як приклад ефективної двосторонньої співпраці країн. Українсько-словацьке транскордонне співробітництво як приклад ефективної двосторонньої співпраці країн. Українсько-румунське транскордонне співробітництво як приклад ефективної двосторонньої співпраці країн. Проблеми в українсько-російських транскордонних відносинах.

Інструменти аналізу та управління ТКС.

Визначальні фактори розвитку ТКС. Основні параметри системної моделі ТКС. Індиксація і моніторинг ТКС. Вироблення практичних рекомендацій

Карпатський єврорегіон – інструмент євроінтеграційної стратегії України.

Історія створення Карпатського єврорегіону. Історична еволюція Карпатського єврорегіону. Транскордонне співробітництво в Карпатському єврорегіоні у контексті євроінтеграційних та безпекових процесів.

Закон України «Про транскордонне співробітництво» та Державна програма розвитку ТКС на 2021-2027 рр.

Вивчення та аналіз Закону України «Про транскордонне співробітництво» та Державна програма розвитку ТКС на 2021-2027 рр.

Основні етапи організації та проведення соціологічного моніторингу транскордонних процесів.

Способи бачення та формулювання проблеми соціологічного дослідження ТКП. Формування стратегії та визначення етапів соціологічного дослідження ТКП. Типи соціологічних досліджень ТКП: пошукове, описове, аналітичне. Визначення змінних та індикаторів соціологічного моніторингу ТПК. Організація панельного

соціологічного дослідження в ділянці ТКП. Первинний та поетапний аналіз одержаної соціологічної інформації. Написання наукового звіту. Прогноз ситуації розвитку ТКП на майбутнє. Підготовка науково обґрунтованих рекомендацій та презентації результатів дослідження.

Інструменти соціальної імплементації соціологічного знання про транскордонні процеси в управлінську практику.

Важливість використання соціологічного знання для поліпшення інформаційного забезпечення управління транскордонними процесами. Сутність та основні риси соціальної імплементації соціологічного знання про транскордонні явища. Системний аналіз сучасних транскордонних процесів через експертні дослідження. Конкретно-соціологічні дослідження як інструмент аналізу функціонування і розвитку ТКП та їх вплив на інституційні суб'єкти управління. Коротко-, середньо- та довгостроковий моніторинг ТКП та вироблення практичних рекомендацій для суб'єктів управління. Реалізація соціологічного знання в практиці управління транскордонними процесами.

Рекомендована література

1. Pommerin R. Clausewitz Goes Global: Carl von Clausewitz in the XXI century. – Berlin: Miles Verlag, 2014.
2. Ruane K. Churchill and the Bomb in War and Cold War. – L. – New York, NY: Bloomsbury, 2016.
3. Todorov I. Annual national programs an instrument of Euro-Atlantic integration of Ukraine // UA: UKRAINE ANALYTICA / Transatlantic Unity. Issue 4 (14), 2018. – P. 26-31.
4. Todorov I. Integracja euroatlantycka Ukrainy: retrospektywa i perspektywy // NATO-Polska-Ukraina. Partnerstwo dla Pokoju. 20 lat później / Redakcja Dominik Łazarz Daniel Szeligowski. – Rzeszów, 2014. – S. 25-34.
5. Todorov I. Security dimension of cross-border cooperation in Central and Eastern Europe // Proceedings of the 6-th International Conference "Regional Sustainable Development through Competitiveness, Innovation and Human Capital": 6-9 November 2019, Carei, Romania / coord.: Olimpia Neagu. - Cluj-Napoca : Risoprint, 2019. – P. 171-191.
6. Todorova N., Todorov I. Russia's Aggression against Ukraine: a Challenge to Democratic Values // Kobe Gakuin Economic Papers. 2019 Vol. 51. - No 3. - P. 13-27.
7. Артёмов І.В., Віднянський С.В., Тодоров І.Я., Токар П.В. Європейська та євроатлантична інтеграція України: стан і перспективи реалізації (2014-2022 pp.). Монографія. – Ужгород, УжНУ, 2022. – 284 с.
8. Бенчак О. (у співавторстві С.Устич, А.Ровт). Історія, що об'єднує. Нариси новітнього транскордонного співробітництва у Карпатському регіоні: монографія /за заг.ред. С.Устича. – Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2017. – с.20-58, с.78-110, с.393-408. 456 с.
9. Бенчак О. Практичні рекомендації суб'єктам як компонент реалізації проекту транскордонного співробітництва. (За результатами проведення міжнародної науково-практичної конференції «Інноваційна підтримка сучасної транскордонної співпраці між Словаччиною та Україною» («Innovative Support to Contemporary cross-border cooperation of Slovakia and Ukraine»)). Стара Лесна, Словацька Республіка, 16-17 березня 2017 року) с.171-182.
10. Бенчак О. Транскордонне співробітництво як фактор кроскультурного розвитку України. Монографія «Від мультикультуралізму до транскультурності: проблема

- збереження цінностей цивілізованого співіснування» / В. М. Судакова, Н. Б. Отрешко та інші. — К.: Інститут культурології НАМ України, 2018. с. 267-283.
11. Бенчак О. Ф. Кордони і транскордонні процеси: новітні тенденції державно-просторових розмежувань (публікується англійською мовою - Borders and transboundary processes: new trends of state-space distribution). / Геополітика України: історія і сучасність: збірник наукових праць. Вип. 1 (22). / ред.кол.: Ю.В. Данилець (гол.ред.), І.В. Артьомов, С.В. Віднянський та ін. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2019. С.87-102.
 12. Бенчак О., С.Устич. Аналіз результатів емпіричного соціологічного дослідження транскордонного співробітництва: наукове видання. /за заг.ред. С.І.Устича. – ТОВ «РІК-У», 2018. 64 с.
 13. Бенчак О., С.Устич. Емпіричне соціологічне дослідження транскордонного співробітництва у Карпатському регіоні: монографія /за заг.ред. С.І.Устича. – ТОВ «РІК-У», 2018. 288 с. ISBN 978-617-7692-03-3
 14. Бенчак О., Устич С. Кількісна та якісна оцінка ефективності інноваційного університету. Міжнародний науковий вісник: збірник наукових праць/ред. кол. І.В.Артьомов (голова) та ін. –Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2018. – Вип. 1 (17). с.47-53. DOI: 10.24144/2218-5348.2018.1(17).47-53
 15. Бжезінський З. Велика шахівниця. — К.: Основа, 2000. — 284 с.
 16. Власюк, О., Кононенко, С. Кремлівська агресія проти України: роздуми в контексті війни. – К.: НІСД, 2017.
 17. Галака, С., Перепелиця, Г. Шлях України до набуття без'ядерного статусу та його наслідки для режиму ядерного нерозповсюдження.– К.: Фоліант, 2015.
 18. Горбулін В. Світова гібридна війна: український фронт. – К.: НІСД, 2017.
 19. Епплбом, Е. Залізна завіса. Приборкання Східної Європи. – К.: Києво-Могилянська академія, 2017.
 20. Європейський Союз : вчора, сьогодні, завтра : навч. посібник / укл. Ю. Макар, В. Бурдяк, В. Макар, В. Семенко. Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 400 с.
 21. Завгородня Ю. В., Милосердна І. М. Україна в міжнародних організаціях: навчально-методичний посібник. Одеса, 2022. 48 с.
 22. Конституційно-правові засади національної безпеки України: монографія / В. О. Антонов; наук. ред. Ю.С. Шемшученко. Київ: ТАЛКОМ, 2017. 576 с.
 23. Костенко Ю. Історія ядерного роззброєння України. – К.: Ярославів Вал, 2015.
 24. Кудряченко, А., Потехін О. ред. Політичні проблеми міжнародної безпеки у сфері протидії розповсюдженню ядерної зброї (кінець ХХ – початок ХХІ століть). - К.: ІВІ НАНУ, 2019
 25. Міжнародна та регіональна безпека: навчальний посібник / О.В. Потехін, Ю.А. Клименко, І.Я. Тодоров, В.І. Андрейко. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2024. 312 с.
 26. Міжнародна та регіональна безпека: навчальний посібник / О.В.Потехін, Ю.А.Клименко, І.Я.Тодоров, В.І.Андрейко. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2024. 312 с.
 27. Міжнародні організації : навчальний посібник / укладачі: Т. Андросова, О. Кот, В. Козуб; вид. 2-ге, перероб. та доп. Харків, 2018. 235 с.
 28. Міжнародні організації. Кредитно-модульний курс : Навч. посіб. / За ред. Козака Ю. та ін. Київ, 2019. 344 с. Стройко, Т. Міжнародні організації : навч. посіб. / Т. Стройко. Київ, 2018. 250 с.
 29. Огрязко В.С. Розпад Росії: загроза чи шанс? К.: ДП «ГДШ», 2021.
 30. Парахонський Б., Яворська Г. Онтологія війни і миру: безпека, стратегія, смисл. – К.: НІСД, 2019.
 31. Перепелиця, Г. Україна – Росія: війна в епоху співіснування. – К.: Стилос, 2015.

32. Політична безпека України: проблеми політичного і державного правління. Прогнозна оцінка, механізми забезпечення : аналітична записка. (2023) Київ : Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2023. – 64 с.
33. Потехін О., Клименко Ю. Геополітика проти безпеки: союзницьке стримування агресії в Європі ХХ – початку ХХІ ст. – К.: ДУХ І ЛІТЕРА, 2023. – 552 с.
34. Потехін О., Клименко Ю. Геополітика проти безпеки: союзницьке стримування агресії в Європі ХХ – початку ХХІ ст. – К.: ДУХ І ЛІТЕРА, 2023. – 552 с.
35. Потехін О., Тодоров І. Зовнішня політика та міжнародне становище України за часів Президента Петра Порошенка очима експертів // Зовнішні справи. – 2019. - № 2-5.
36. Потехін О.В., Тодоров І.Я. Глобалізація безпеки. Навчальний посібник. Донецьк: Видавництво «Ноулідж». Донецьке відділення, 2012. – 246 с.
37. Рущенко І. Війна цивілізацій: анатомія російсько-українського конфлікту. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2020. 436 с.
38. Рущенко І.П. Війна цивілізацій: анатомія російсько-українського конфлікту. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2020.
39. Снайдер Т. Шлях до несвободи. Львів: Човен, 2020.
40. Ткаченко В. «Путінізм»: шовінізм пострадянського реваншу. Проектний звіт. – К.: Знання України, 2015.
41. Ткаченко В. Росія: ідентичність агресора. – К.: Академія, 2016.
42. Тодоров І. Євроатлантична інтеграція України. Історія та сучасність. Навчальний посібник. – Ужгород: УжНУ, 2022. – 391 с.
43. Тодоров І.Я. Дорогоказ інтеграції // Україна до НАТО. – 2020. – № 1(3). Січень-лютий. - С. 32-36.
44. Тодоров І.Я. Запрошення України до НАТО як тригер нашої перемоги // Розумовські зустрічі: збірник наукових праць / Сіверський центр післядипломної освіти; Сіверський інститут регіональних досліджень. – Чернігів: Сіверський центр післядипломної освіти, 2024. Вип. 11. – С. 70-77.
45. Тодоров І.Я. Історичні, геополітичні та політико-правові засади співробітництва України та НАТО // Культурологічний часопис «Ї». 2014. Число 77. – С. 84-108.
46. Тодоров І.Я. Конституційне закріплення євроатлантичного покликання України // Українське державотворення. – 2020. – № 3. – С. 21-25.
47. Тодоров І.Я. Річні національні програми як інструмент євроатлантичної інтеграції України. // Геополітика України: історія і сучасність: збірник наукових праць. Вип. 2 (21). Ред. кол.: І.В.Артёмов (голова) та ін. – Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2018. – С. 52-68.
48. Тодоров І.Я. Українсько-угорські відносини у вимірі євроатлантичних прагнень України // Україна дипломатична. Науковий щорічник. Випуск ХХІ. Головні редактори А.Денисенко, В.Власенко. – К. Генеральна дирекція з обслуговування іноземних представництв, 2020. – С. 645-657.

Інформаційні ресурси

1. https://europa.eu/european-union/index_en – офіційний сайт Європейського Союзу
2. <http://www.nato.int/cps/uk/natolive/index.htm> – офіційний сайт НАТО
3. <http://mfa.gov.ua/ua> – офіційний сайт Міністерства закордонних справ України
4. <http://www.rada.gov.ua> – офіційний сайт Верховної Ради України
5. <http://www.kmu.gov.ua/> www.kmu.gov.ua/ офіційний сайт Кабінету Міністрів
6. <http://www.president.gov.ua> - офіційний сайт Президента України
7. <http://www.un.org> - офіційний сайт Організації Об'єднаних Націй
8. <http://eeas.europa.eu/delegations/Ukraine> – офіційний сайт Представництва ЄС в Україні
9. <http://www.nato.int/cps/uk/natohq/topics> - сайт Центру інформації і документації НАТО в Києві

10. <http://www.niss.gov.ua/> - офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень при Президентіві України
11. <http://www.razumkov.org.ua/> - сайт Центру імені О.Разумкова
12. <http://dif.org.ua/> - сайт Фонду «Демократичні Ініціативи» імені Ілька Кучеріва
13. <http://www.irf.ua/> - сайт Міжнародного Фонду «Відродження»
14. <http://institutes.lnu.edu.ua/european-integration/> - сайт інституту Європейської інтеграції ЛНУ
15. <http://www.ispc.org.ua/> - Сайт Центру міжнародної безпеки та партнерства ЛНУ
16. <http://iwrp.org.ua/> - сайт Інститут Світової політики
17. <http://neweurope.org.ua/> - сайт Центру «Нова Європа»
18. <http://intsecurity.org/> - сайт Центру міжнародної безпеки
19. <https://www.ices.org.ua/> - сайт Інституту центральноевропейської стратегії
20. <http://www.un.org/> – офіційний сайт Організації Об'єднаних Націй
<http://www.unsystem.org/index.html> – інформаційний сайт про систему ООН
<http://www.un.org/Pubs/onlinepubs.htm> - Publications
<http://portal.un.kiev.ua/> – Представництво ООН в Україні
21. <http://www.imf.org/> – офіційний сайт Міжнародного валютного фонду
<http://www.imf.org/external/pubind.htm> Publications <http://www.worldbank.org> – офіційний сайт Всесвітнього банку
22. <http://www.wto.org/> – офіційний сайт Світової організації торгівлі
23. <http://www.coe.int/> - офіційний сайт Ради Європи
24. <http://www.unesco.org/> – сайт ЮНЕСКО
25. <http://www.icj-cij.org/> – офіційний сайт Міжнародного Суду
26. <http://www.amnesty.org/> – офіційний сайт Міжнародної Амністії
27. <http://www.g7.utoronto.ca/> - інформаційний сайт Великої вісімки (G-7)
28. <http://www.g20.org/Public/index.jsp> - офіційний сайт Групи 20-ти (G-20)
29. <http://www.globalpolicy.org/> - матеріали про G7/G8, ООН, неурядові організації
30. <http://www.word-tourism.org/> - офіційний сайт Всесвітньої туристської організації
31. <http://www.iom.int/> - офіційний сайт Міжнародної організації по міграції
32. <http://freedomhouse.org/> – офіційний сайт неурядової міжнародної організації Freedom House
33. www.osce.org – офіційний сайт Організації з Безпеки та Співробітництва в Європі
34. <http://www.osce.org/docs/index.htm> - Documents Library
35. <http://www.sectesco.org/> - Шанхайська організація співробітництва (ШОС)
36. <http://www.eepnews.ru/> - Информационный сайт Единого Экономического Пространства – ЕЭП
37. www.asean.org.id – офіційний сайт АСЕАН
38. www.oas.org – офіційний сайт Організації Американських держав
39. <http://www.globalfundforwomen.org/> - сайт Глобального фонду для жінок
40. <http://www.interpol.int/> - International Criminal Police Organization (INTERPOL)
Organization of the Petroleum Exporting Countries (OPEC)
41. <http://www.opec.org/> <http://www.oic-oci.org/> - Organization of the Islamic Conference
42. <http://www.oaprec.org/> - Organization of Arab Petroleum Exporting Countries (ОАПЕС)
43. <http://www.clubdeparis.org/en/index.php> - Paris Club
44. <http://www.australiagroup.net/ru/intro.htm> - Австралійська група
45. <http://csf.colorado.edu/isa/sections/io/> - International Organization Network (інформаційний сайт про діяльність міжнародних організацій)
46. <http://www.foreignaffairs.org/> - сайт журналу “Foreign Affairs”
47. <http://www.foreignpolicy.com/> сайт журналу “Foreign Policy”
48. <http://www.nbuv.gov.ua/portal/> - Наукова періодика України. Сторінка відкритого доступу Національної бібліотеки України ім. В. Вернадського.